

Any XVI

Barcelona 3 Decembre de 1903

Si 't consums ó si t' amola
 ella no s' inmutará;
 donchs, amiga de tabolas
 per ella aquet mon tirá
 es sols de flors y violas.

De dijous á dijous

SHAKESPEARE, deixá disset obras sens publicar, quan va morir; y costa 'l creurer, que com parlava son testament de son «segon y mellor llit» que 'l deixava á sa muller, omittís l'important y póstum negoci d' arreglar y disposar la publicació d' aquells manuscrits de tan gros valer, que n' es de suposar eran de propietat seva. Ell y 'ls originals de las comedias y poemas, van morir ensemps, segons diuen els Baconians, mes que 'ls amichs d'en Shakespeare mantenen que 'ls manuscrits van anar á parar á las mans dels editors del «Primer Folio» mentrestant qu' en Madden nega l' autoritat d' els tals llibreters, que 'ls te per gent de poch mes ó menos, sense cap crèdit.

Altres que 'n tenían motius pera fer opinió, sobres lo bon nom y fama dels editors, diuen qu' aquets influiren á Bon Jonson, per ab son bon nom ajudar l' empresa, restán valer al elogi Jonsoniá d' en Shakespeare, quan se sap qu' es fals, que totas las comedias fosin impresas ab la vista sobres els originals.

Mister Lee, ho diu: no hi ha cap mena de dupte. Tot lo volúm, sigué imprés per las copias que 'n corrian p' els teatros y en mans d' els apuntadors.

L' editor de 'l «Primer Folio», va declarar: que may havia rebut d' en Shakespeare, ni tan sols la mes petita observació respecte á sos papers; y Bon Jonson, fa enrecordar lo cas que contavan els cómichs, dihent honorant á n' en Shakespeare, que may va esborrar ni una ratlla de las cuartillas, després d' escritas.

Sens duptes, els actors vivían enganyats. Tothom sap, qu' es imposible, que travalls com las obras dramáticas, s' escriguin de primera intenció, de modo que 'n resultin ben conelosos y acabats, sens fer'hi esmenas ni esborrats; donchs sent aixís, els manuscrits que 'n coneixían els cómichs, fou solzament una copia de travalls fets anteriorment.

Els únichs fragments ab autògrafs d' en Shakespeare qu' existeixen, son cinch firmas, forsa diferentas l' una de l' altre, fins en sas lletras, de forma tan dificultosa y de gansa concepció, que 'n sembla imposible de tot punt, qu' ab tals characters, s' escribissin «Las alegres comares de Windsor» en catorze días per manaments de la Regina Isabel. Lo coteix de las firmas autògrafas d' en Shakespeare, per perits entesos, ha sugerit als crítichs, lo pensar que las tals, eran d' un home que no mes havia pogut apendrer d' assentar son apellido.

També s' ha sapigut, que la filla d' en Shakespeare, ni menos sabia escriurer; y que per firmar documents, posava al peu una creu ó signe.

Lo pare d' en Shakespeare, tampoch en sabia d' escriurer.

*
**

S' ha dit molt qu' en Shakespeare, aprengué sos coneixements, no pas de la educació que li donaren,

sinó dels seus llibres, que n' havia llegit molts. La biblioteca de 'n Shakespeare, 'l mateix que sos manuscrits originals, ningú sap ahont paran; pero aixó es natural que 'n fos aixís; sos estudis n' habían de ser fermes, pera compondrer obras tan portentosas. Mister Halliwell Phillipps, y molts altres crítichs, creuen que 'ls coneixements d' aquest autor y sos estudis, foren apresos al gran llibre de la Naturalesa. Aquest es l' únich volúm, resto aparent de la biblioteca de tan gran escriptor.

Shakespeare, mestre de fer comedias, fou literat, músich, y tenia coneixements de 'l llatí y de 'l grech, trayentne molt partit allavors, que no hi havia traduccions inglesas d' els escriptors clásichs. Mister Sidney-Lee, creu qu' en Shakespeare, no tenia cap títul per figurar' hi, com literat clásich y fins arriba á duptar que 'n sapigués de grech y de llatí; l'autor d' aytals comedias, diu, tenia coneixements íntims de 'ls idiomas moderns, tenia molt versats, lo francès, l' italiá y l' espanyol, que no 's poden negar á Bacon, com á Shakespeare.

E's arguments de *The merchant of Venice* y d' *Othello*, foren presos de novelas y comedias italianas, que l' autor devía haver llegit en sa llengua original. També havia de coneixer de l' Italia, *Livre the painters* de 'n Vasari per una referencia que 'n fa «Romano», com esculptor.

Las descripcions d' escenas estrangeras á las comedias, sobre tot, las italianas, son tractadas tan maravellosament, qu' es imposible sian escritas per un home que no s' hagués mogut en tota sa vida de Inglaterra y que sols coneixia 'l mon solar desde 'l portal del escenari. No 's pot concebir que, *The tempest* l' haigi escrita, qui may ha estat á bordo d' un barco y *The merchant of Venice*, 'n sia producte d' un cervell que ni ha vist las baixadas de Montebello.

Bacon si, qu' havia viatjat tot lo continent de l' Europa, y á n' aixó 's pot ben deurer, la precissió local y l' encertat de las escenas. Mister Lee, regoneix ser imposible qu' en Shakespeare tingués tants coneixements sobre l' Italia, per observació personal, aduhint mes y fermes rahons en pro d' en Bacon y en contrari d' en Shakespeare.

*
**

Lo marge de 'ls estudis de l' autor de las comedias, no n' era pas tan sols de las llenguas antigas, ni d' els idiomas moderns estrangers. Tals dramas representan un coneixement complet de tot quant al mon existeix; coneixements de lleys, teologia, medecina, arts, ciencias, botánica, música, filosofia, horticultura... y tants assumptos, atraxar ab ma mestre. Ahont podia apendrer en Shakespeare tot aixó? Just va anar á estudi per apendrer gramática á Stratford, que va sortirse'n á tretze anys, per posars' á tallar carn á la plassa. A divuit anys, se va casar y al cap de cinch mesos, ja tenia 'l primer fill; una mala ventura de cassador furtiu 'l va fer fugir d' Stratford l' any 1586.

Pe'l 1594, va publicar's *Venus and Adonis*, que segons l' autor, fou lo primer produhit de son ingenit; es á dir, que 's degué escriurer ants de sa primera comedia *Love's labour's lost* qu' es de l' any 1,91, cinch anys després de sa fugida d' Stratford.

¿Pogué ab aquets cinch anys un home d' aytals circumstancies, y ab feyna cada día per fer, trobar els medis, no tan solzament per suplir las deficiencias de s' educació, sinó per fer grans avensos? Fou impossible qu' anés per las Universitats, y aixó no obstant se 'ns presenta com l' autor de *Venus and Adonis*, lo poema d' els fácils y polits versos, clásich sens mácula de 'l *patois*, de'l condat de Warvich; y com ho fa notar Cowden-Clarke, mostrant ben clars signes de cultura escolar, tant en son fons com en sa forma. La primera comedia de 'l tal carnicer, n' es tan clásica y tan académica, tant escolástica dins s' expresió, qu' arriba á ferse impropia per las representacions populars.

Ningú per tant deu admirars' de l' exclamació d' Emerson, quan diu: «no puch compagnar aquest fet, ab aytals versos; altres homens han portat una mena de viurer, que n' correspon ab sas obras, pero aquest burrango d' en Shakespeare, presenta un contrast ben diferent». Aixís mateix lo poema com la comedia, son precisament lo qu' era d' esperar d' un jove sortit de las aulas d' una bona Universitat, y encara que'n tingués per l' art, las bonas disposicions de 'n Bacon.

La dedicatoria de 'l poema n' es feta al conde de Southampton; mes si en Shakespeare, fou l' home de palla d' en Bacon, aixó resulta un cas incompreensible, encare que més enllá de la tal dedicatoria, no s' hi veigin fums de que 'n Shakespeare fos apadrinat per Lord Southampton. Aquest y Bacon, si que 'n foren condeixebles en «Gray's Inn» y encare se'n pot llegir una carta d' en Bacon á Southampton, quan va deslliurarl' de la presó que per política sofria, que n' es igual d' esperit y llenguatxe á la dedicatoria.

Per explicar l' haver 'hi 'l nom d' en Shakespeare 's pot ben suposar; que las quartillas s' imprimiren sens la sanció d' en Bacon, ni d' en Shakespeare, p' els editors, escribintlas ells mateixos; o be fent un conveni ab en Bacon, l' actor William Shakespeare, va deixarse posar lo nom, pera tenirne la propietat, per interés del amagat poeta Lord Bacon. L' un y l' altre féren diners d' aquest modo, qu' era 'l que 's proposavan; á tots dos 'ls convenia callar y restaren muts.

Y prou per' avuy que aixó es massa llarch.

CALIXTE PI Y XARAU.

La eterna lluyta

La afició cosas fa fer;
també amor causa torpesa;
mes debatint ab franquesa
no hi ha res com el diner.

Els ministres, dignitats
y hasta l' Rey ¿per qué, 's figuran
vostés, qu' aquells s' apresuran
sino pels quartos malvats?

Se veu, y duptes no admet,
que 'l diné es un vil carronya.
¡Ja 'n pots tení de vergonya!
Si no tens *mónichs*... ¡pobret!

En aquest mon plé de mals,
de miserias y ambició,
res don' desesperació
com la excelsitud dels rals.

Avuy y sempre ¡ja'es prou
que per la indigna vilesa
dels dinés, ab enteresa
tots posém uns ulls de bou!

Per xó tothom fa 'l que fa,
y l' home ab tanta ceguera
busca 'l modo ó la manera
d' un munt de rals pilá.

Y aixó no es d' are qu' esclata;
puig se te per no confús,
que *Judas* vengué á Jesús
per trenta diners de plata.

Hi ha jove de bona tossa
que festeja ab una vella
y 's casa tant sols ab ella
perque li ha clissat la bossa.

Ja ho poden mirá com vulgan,
fins ab ulleras si volen:
els quartos tot ho cargolan,
els dinés tot ho entrefulgan.

Es un mal crónich y vell
lo que passa ab la moneda,
metall que tot, tot ho enreda
causant espantós tropell.

Prestamistas d' interés,
lladres, avars, gent impía,
banchs de crédito, *vius* del día...
¿per que hi son tots? ¡pels calés!

L' únich modo d' evitar
tantas maldats en la terra,
fore treurer aquesta guerra
d' entre l' home y 'l diné car.

Pels quartos hi ha concejals
que 's desvetllan nit y día,
tant diligents, que 's diria
que son personas formals.

¿Y aquells munts de vividors
que an de coló... polítich...
si l' estat d' aquells es crítich?...
¿No hi son pels quartos, senyors?

Mes com eix afany governa
y ningú per sí 'l reprova,
d' aquí ve que l' home 's trova
sotmés á una lluyta eterna.

RAMPELLS

Carri
La esquena dreta

—¡Ay senyora, si es servida,
fassi el favor d' amparar á n'
aquet pobre que no te ganas de
travallar.

Dos bugaderas

LA TOMASA

—Reparo, amiga Metrala,
qu' usas desvergonyiments.
— Es que'l públich vol neteja
y no mira 'ls ingredients.

EL REY CONGO

ELS negres congos que treballaven à Santiago de Cuba, germanívolament aplegats, habían llogat una casa que era de tothom coneguda per la «Societat dels congos».

A las tardes dels diumenges allí's reunían, y, tots sols, donavan esplay als seus sentiments y aficions, y, vegentse redoltats de negror, no sentían el pes del estigma de llur rassa, ni tenian envejas ni ambicions; y com que l'alegría els donava per ballar gayrebé sempre, allí ballavan fins á reventarse.

Hi havia per sobre de tots, un rey, insustituhible fins á la mort; un rey que fora de la societat era tan humil, que venía *dulce de almíbar* pels carrers, per compte del amo de qui era esclau.

Lo més curiós era quan s'apropava'l dia dels Reys d'Orient, al parlarse del tradicional trono que s'havia d'alsar á la entrada.

Las sessions resultavan magnas. Tots tenían veu y vot: se discutían qüestions *artísticas* de tramoya, companyas sempre de la economia més imperiosa, y tot eran preguntas al rey que presidía, y réplicas entre ells que á voltas acabavan á trompada seca. Sort que'l rey, á qui obehían cegament, era enemich d'escándols y posava ordre fent sentir la seva veu, boy adoptant una posició encarcarada.

Aixís es que tot s'elevava al rey pera que dongués l'assentiment.

—*Pues señó —deya un— se tendria que comprá unas cuantas sillas que hase falta.*

Y'l rey, olímpicament, contestava:

—*Veremo en ello.*

El negre s'asseya sense réplica, convenent, però silenciosament s'en alsava un altre.

—*Señó. La cortina está un poco vieja. Deberia de comprá otra.*

Y novamente el rey sense inmutarse, li indicava que s'assentés:

—*Veremo en ello. Veremo en ello.*

Y'l negre, convenent, no piulava mes.

El *veremo en ello* del rey seguía á tota petició fins que un deya:

—*Se tiene que comprá, que hase mucha falta pa ese dia, una garrafa de aguardiente de caña.*

Allavoras el rey perdía la serenitat, y com una criatura á qui ofereixen una joguina y l'agafa depressapera que no l'enganyin, contestava desseguida:

—*Que se jaga. Que se jaga.*

Arribava'l dia dels Reys. Al dematí tots els negres y negras de la societat rodavan la població, vestits

ben llampants, enjoyats tant com podían, cantant y desllorigantse'l cos al ritme de la *tumba* y de las cansons sevas. Al devant hi anava'l rey, de levita y ermilla blanca, esbiaixada per una amplíssima banda vermella. Al darrera d'ell, gayrebé fregantli'ls ronyons, un negre li portava la corona y'l cetre sobre una tauleta.

A la tarde l'hauriau vits dintre la *sala* (la entrada) encartronat dalt del trono, ab la mateixa levita, la mateixa ermilla, la mateixa banda; la corona al cap, el cetre á la má; inmóvil, serio, suhant.

Abaix, els ministres y generals conversavan cofoys, *elegants*, amables en llur grandesa, y la gent passava pel carrer y tapava la entrada, uns mirant estranyats y rihent, els mes contemplantho per tradició. Y'l rey entre aquellas llustrinas y pals y banderas, iluminat á la cayguda de la tarde pels llums de petroli, indiferent á las riallas, á las admiracions, —¡qui sab si á las envejas!— s'estava quiet, quiet com si'l retratessin.

Quan després d'horas y horas en la mateixa posició s'acabava la paciència ó arribava'l moment senyalat pera baixar del trono, baixava cruixit, badallant, ab una set que l'escanyava.

Un any sigué tanta la set que tenía, que, quan va baixarne, abans de que comensés la *tumba*, que era 'l pró ech y l'epílech de totas las festas, oblidant títuls y levitas y coronas y bandes y ermillas blancas, s'aferrá á la garrafa de l'ayguardent y beu que beu, ab un gluch gluch tan de gust, que feya pena tallarli; y tothom el deixá fer.

Mes ¡ay! agafá una borratxera tan grossa, tan superba, que tots rigueren com á boigs, y no pensant que'ls hi era rey hi jugavan com ab una pilota.

Peró la mona va passar, y no mancá fidel amich que li explicá la broma de aquella vetlla memorable.

Y'l pobre rey, avergonyit, se proposá pera reivindicarse als ulls dels seus súbdits, no tastar may mes una gota d'ayguardent.

Y quan vingueren las sessions dels altres anys, el rey, á qui encara durava la vergonya d'aquella calaverada, s'amansía, s'amansía...

Deya un negre:

—*Que hay que comprá una bandera nueva.*

Y'l rey:

—*Que se jaga. Que se jaga.*

Un altre demanava pera posar més llums de petroli á la sala, y'l rey li responía benignament:

—*Que se jaga. Que se jaga.*

Peró després s'alsava un negre—que casi sempre era 'l mateix—y...

—*Que se tiene que comprá, que hase mucha falta pa ese dia, una garrafa...*

Y'l rey, avergonyit, l'interruptia, y al pregarli que s'assentés mormolava:

—*Veremos en ello. Veremos en ello.*

(De *Croquis Cubans*, original de R. SURIÑACH SENTÍES)

LA VUYTADA

Una madrilenyeria de las pocas que fan pés y que ha ben caygut de potas ha sigut, imparcialment, una ordre gubernativa, la ordre donada en sech de no permetre als teatros las senyoras ab barret.

D'aqueix famós adminícul anti-estétich y tant lleig se 'n preocupava 'l públich de darrera fá tant temps sense una sola esperansa de lliurarse ja may mes de la rosa gran que feya, dels macatzos y renechs que sa tossa provocava plena de flors, gallarets, y cintas y flochs y enredos com ara portan tots ells. ens 'n preocupavam - deya - feya tant y tant de temps sense valernos instancias, ni malediccions, ni prechs, que á pesar de serne víctimas de tots sos inconvenients, ben resignats ja n' estavam, y de cas no 'n feyam gens.

Era una causa perduda pe 'ls barcelonins ben bé, quan veus aquí que la prempsa - madrilenya 'ns fá saber que 'l *Poncio* d' aquella *Vila* ab heroich atreviment ha prohibit á las damas de la Cort, sens més ni més, que anessin ab barbacana al voltant del cap cobert; que 's treguessin l' adefessi que fá mes fástich que ré y que fessin com 'ls homes, que 's descobreixin també al teatro... y fora escrúpols, y contemplacions. ¡Ben fet!

Será l' única vegada (es á dir, del recort meu) que haurém aplaudit un' ordre y que á més la seguirém

iniciada pe 'ls madriles; perque segons certas veus, lo *Poncio* de casa nostra está disposat també á seguir, donchs, las petjadas del seu colega; puig, crech que té enfilada l' agulla ó bé - lo que es lo mateix - té á punt ja lo papé y ploma per' dictar contra 'ls barrets de senyora un bando serio (pro, al mateix temps molt cortés) per desterrar dels teatros aqueix abús tant corrent de fer la tinyeta al próxim que 's gasta 'ls seus vuyt ralets per' veure des la butaca la funció... y sols veu clatells.

Las senyoras madrilenyas al cap ja no hi tenen res; are, las barceloninas veurém qué farán... ¡Veurém!

Lo patriota Grandmontagne es un héroe modern que ab sa vibrant oratória, carácter independent, desinterés económich y lleal modo de ser ha despertat energías en un y altre continent y ha ferit fins tras... atlántich, ab son llenguatge d' acer.

Com que ni en valls, ni montadels nostre espanyol terror (nyes) no se 'n trovan de *grands* homes com lo Grandmontagne aqueix, es per aixó que se 'l mira com un excepcional ser, se l' admira y considera; célebre y famós s' ha fet, com home extraordinari, sent aixís que 'n Grandmontagne (ho ha confessat ell mateix) s' estranya de l' aureola que s' ha format entorn d' ell

(aixís com trova molt llógica la traició d' algun pervers desfigurant sas doctrinas per ensorrar sa honradés) quan no ha fet més, cap y al últim, que cumplir ab son deber.

Lo qual prova, revatúa, qu' en aquet país qu' estém cumplir lo deber es cosa talment heróica... ¡talment!

*
**

A horas d' ara - que jo sápigam - no hi ha hagut cap més.. extrém en lo que toca á la *razzia* de crims de tots estaments.

No hi ha hagut cap més burxada *entre familia*; además, no hi ha hagut cap més suicidi en cap més a tre quartel; no hi ha hagut cap més xafada per carro, tranvía ó tren; ni cap criatura tirada de la finestra al carré; lo qual no deixa de serne - dich - un gran voler de Deu, atesa aqueixa planeta que fa temps ens persegueix d' haverhi la mar de *crimens* ¡ay! per un tres y no res, cosa que, quan era jove, no hi era tant freqüentment; perque quan aixó passava era talment un *succés*.

No sé si será manía; empró observo ja fá temps que d' ensá que surten *diarios de la noche* succeheix qu' están á l' ordre *del dia* aqueixos crims... parisenchs.

¡Aqueixos morts donan vida al periodisme modern pregonat per trinxeraires que á cada crim . guanyan més!

PEPET DEL CARRIL.

AMOROSA

Perá viure ditxós sobre la terra necessito la mel de tos petóns com necessita la migrada planta, la hermosa llum de sol.

Necessito que 'm díguis que m' estimas resoltament y per demunt de tot; necessito que 'm juris amorosa que soch ton primér amor.

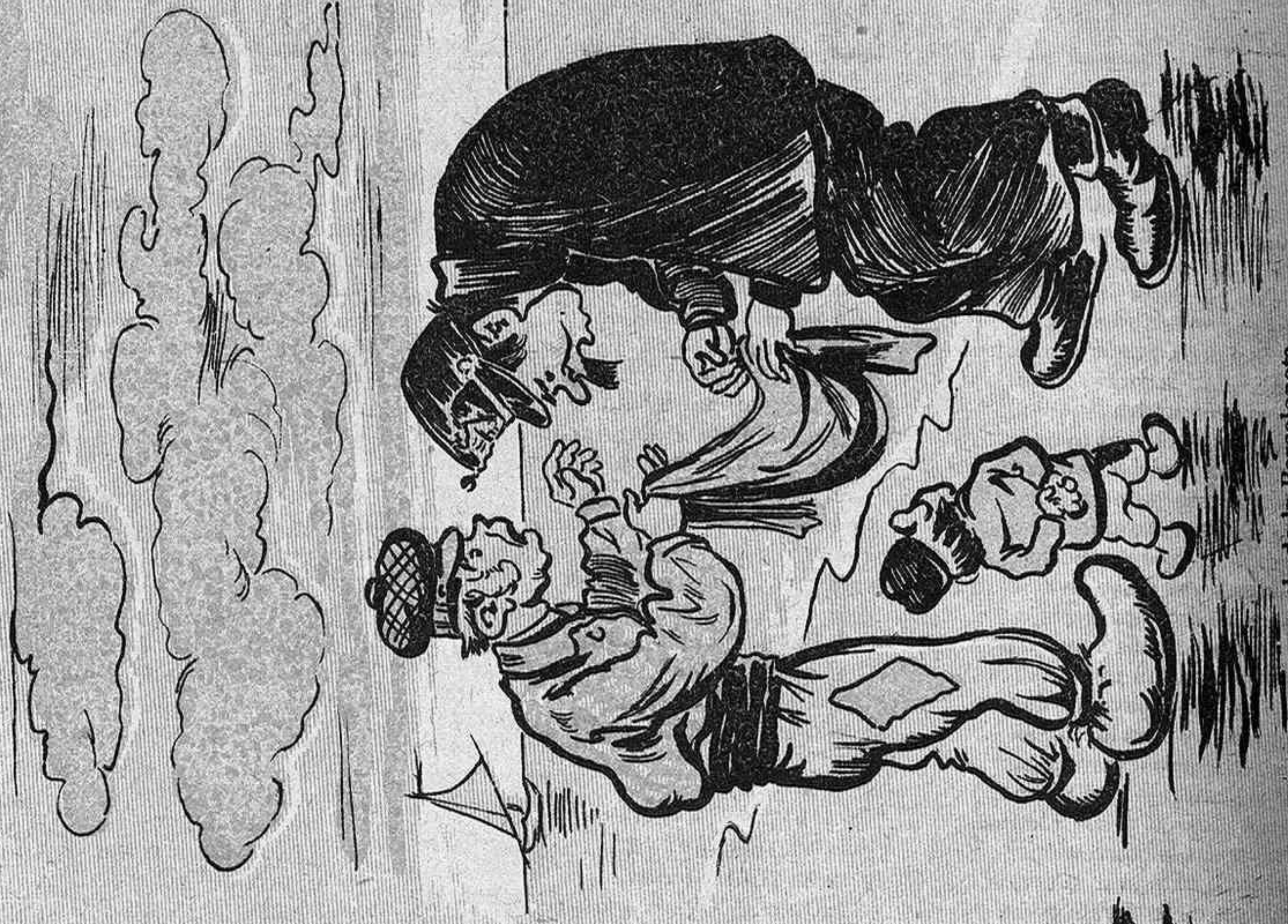
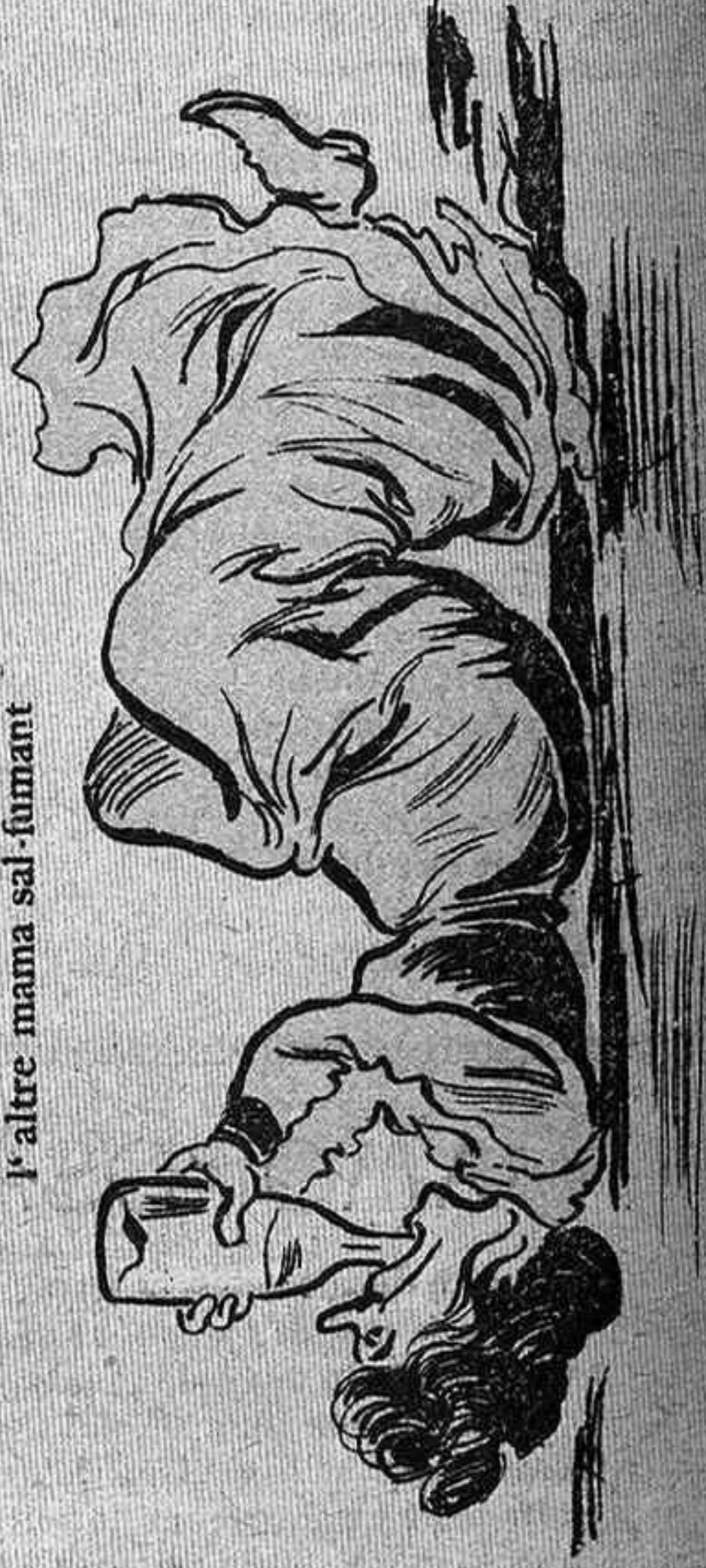
Necessito saber que las del cias, que vols gosar ab mí, may ni un cop sol las havías somiat ab un altre home ans d' estimarte jo.

Necessito; ¡oh si! creurer que so l' únich per quí has sentit ingénua inclinació, peuke t' estimo tant, tant, que á vegadas fins me torno gelós!

ISIDRO VENDRELL

L' un se forada 'l cervell
l' altre mama sal-fumant

y eis de la Barceloneta,
dita y nit jsempre buscant!

—Vosté, don Raimundo, que te dos millóns per
regalar al Ajuntament de Madrid, jo en nom de Bar-
celona li demano també una gracia de caritat per la
mort de Deu!...

—Que Deu l' ampari, germá.

LICEO

Mignon n' es estat l' estreno de la setmana en aquest gran teatro líric.

La Berlendi, s'ens presentá l' artista de sempre en son bonich *rol* de 'l que 'n fa una superba creació. Ben be 'l revés, la debutant María Aleksandrowich, en la *Filina* no va lograr imposars' al públich en cap de las representacions, substituhintla en la darrera la Josephina Huguet.

Las parts «masculinas» s' haurían aguantát si 'l tenor Iribarne fos prou potent de veu per tan gran sala.

Ab la *Dannazione di Faust* aném esperant l' estreno d' *Acté*, ópera en quatr' actes d' en Joan Manén la part musical y d' en Oliva Brickman la lletra.

Per aquest' obra, que 'n dirigeix son autor mateix, fan servir lo decorat de 'l malaguanyat en Soler y Rovirosa, que 'l va pintar per «Nerone» d' en Rubinstain. Fem vots perque aquesta vegada serveixin mes que l' altra, qu' ens apart molt exposat lo compendrer ab peu forsat.

Voldríam l' éxit per lo caracter Regional de l' obra que la dirán en Catalá, avuy dijous.

PRINCIPAL

Dissapte próxim tornará á obrir sas portas aquest teatro ab una companyia cómica dirigida per los coneguts actors Srs. Miralles y Gil (Enrich) de la que 'n forman part las reputadas actrius Sras. Badillo, Vedia y Ortiz y los Srs. Sala Julien y Llano.

Segons noticias, lo repertori de la companyia es de lo mes *granat* que 's coneix en lo género cómic.

Celebrarém que logrin una bona temporada.

ROMEA

Tenintse en projecte estrenar *Lo mistich* del senyor Rusinyol en lo próxim dissapte, lo treball de la setmana ha resultat ser lo ja conegut

La Empresa te moltes esperansas ab la última obra del senyor Rusinyol y á fi de presentarla ab la dèguda propietat, ha encarregat una decoració al reputat escenógrafo senyor Vilomara.

La setmana entrant parlarém degudament d' aquet estreno.

NOVETATS

En Frégoli tan trempat com sempre, va fer ahir son benefici, ab la gentada qu' era d' esperar.

Faustino que n' es sa darrera creació, pertany de ple á sa manera de fer; resulta una parodia, ab ben

enllasats números musicals de la partitura d' en Gounod, que fa trencar de riurer.

Ca'l aprofitar las darreras representacions qu' en Frégoli, aviat marxa, y no 's pot tornar á veurer sovint

CATALUNYA (ELDORADO)

Tampoch hi ha hagut estreno en la passada setmana, per lo tant, tot lo fet ha sigut rescalfat, pero per demá s' anuncia *El arte lírico ó géneros de uso* revista teatral, cómic lírica dels Srs. Caba y Cotó, haventse encarregat alguna decoració al pintor de la casa Sr. Urgellés.

GRAN-VIA

Lo desitj que hi ha de sentir nous tenos se demostrá dissapte passat ab lo debut del jove obrer de Sabadell, Sr. Baldomero Tomás ja que hi assistí una nombrosa y escullida concurrencia

Posseheix lo Sr. Tomás la principal condició per arribar á ser una celebritat, ja que lo timbre de la veu que li ha donat la Naturalesa es de primera. Resentintse solament que te per atacar alguns aguts, deficiencia que la creyém falta d' estudi, per lo que á no enorgullirse y á perseverar en sos estudis li augurém un brillant porvenir.

Dilluns passat efectuá son benefici la Sra. Matrás y per lo plé que hi hagué y regalos que se li oferiren, se pogué convence de las simpatías que te logradas en nostre públich. Ara de las obras representadas, se vegé clar, que algunas de ellas estavan faltadas de ensaijos.

Pera demá s' anuncia en definitiva l' estreno de *Correo interior* que segons noticias cridará l' atenció, y per dilluns se prepara lo del actor «morcillero» de la casa senyor Alfonso. No faltará concurrencia.

CIRCO ESPANYOL

La campanya que vé fent la *Companyia Rojas* pot ben calificarse de brillant. Bé es vritat que la componen elements escullits y bragats en lo desempenyod' obras melodramáticas recordant las temporadas imborrables del malaguanyat Tutau á *Novetats*.

Entre las obras cómicas, com á fins de festa, *trenhen* molt bé la *Nit de nuvis* (en catalá) y *Los Hugonotes* (en castellá).

Han estrenat aquí algunas obras que han posat de relleu las qualitats envejables de tots 'ls actors, especialment de la senyoreta Caparó y senyors Rojas, Barbosa, Guillemany, Carnicero y Rubio, que ho fan bé de debó.

Aquesta companyia te en estudi la reproducció de la celebrada comedia *Los papers de l' auca*, original de nostre estimat company *Pepet del Carril*.

Pera ahir tenían anunciat l' estreno de *Soldats de la vida* original del reputat poeta Sr. Albert; pera la setmana entrant anuncian *Miguel Servet* original del conegut publicista Sr. Pompeyo Gener.

Celebrarém lo bon éxit d' ab duas obras.

UN COMICH RETIRAT

LA TOMASA

Art lucratiu

Sembla mentida, Roseta; pero desde que m' hi escursat las faldillas, se m' allargan las setmanadas.

Aquesta setmana comensém á publicar per folletí una traducció de la comedia d'en Larra que porta'l títol *Anarsen á temps*.

P'els que la coleccionin, avisém que l'escoberta la donarém al acabar, á fi y efecte de no confondre'ls ara ab tantas planas blanques.

Lluhidíssima fou la vetllada que tingué lloch lo diumenge passat en la Lliga Regionalista de Gracia, y á cárrech de la Secció «Joventut autonomista»

Tant la part litoraria com la musical resultaren brillantíssimas, diventse fer especial menció dels nens Rafael Peiró y 'onxita Durán que estrenaren lo diálech *Patria*, original de nostre colaborador D. Ramón Roig, obtenint molts aplaudiments, aixís com l' autor de la obra.

Cal parlar també, per haver sigut l'artista mes felicitada, de la Srta Ciuró, qui ab sa veu encantadora feu fruir de debó á la distingida concurrencia qu' omplenava 'l local.

Felicitem á tots los artistas; y hasta un' altra.

Diumenge passat cumpliren dos anys de la mort del eminent home públich, D. Francisco Pi y Margall.

Aquest gran home, aquest insigne polítich, ha lograt passar á la posteritat per lo molt qu' aburría la política de trapissondas; son caracter enter, sa honradesa, s' havían trassat un camí de llealtat y noblesa envers una idea, y d' ell no s' apartavan.

Son programa, lleugerament disfressat, ha servit pera que una agrupació d' última hora s' enlayrés, pero faltanhi 'l director, aquesta agrupació morirá com totas las que no tenen un cap al devant.

Ara es quan 's coneix la grandiositat de l' obra d' en Pi y Margall.

Pero també 's coneix la falta de sa persona.

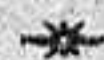

Altre vegada 's tracta d' obrir la Rambla desde 'l carrer de Fernando al de la Unió, pera pas de carruatjes.

Es tan gran aquesta barbaritat, que no creyém possible que l'Ajuntament pugá acceptarla, pera donar gust á alguns particulars que 'ls pesa tenlr de donar la volta quant van al Liceo en cotxe y á alguns cotxeros amants d' escursar camí.

No seria just que pera donar gust á uns quants comodons ó pera favorir los interessos de quatre industrials, se mutilés un tros de passeig, qu' es sens dupte, lo que mes s' estiman los verdaders barcelonins.

Per lo tant, esperém que l' ajuntament clavará altre volta carpetasso á n' aquest absurd projecte.

Encara qu' ens sembli mentida, hi ha una mala mare al carrer de San Ramón número 15, que per forsa 'n feya prostituhirs una filla seva de setze anys dita Luz Urban,

que no volent aguantar tan mal tracte com l' hi donava l' ha denunciada al Jutjat.

Ben fet ¡pobre noya!

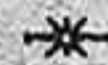

Hi ha números fatals, com n' hi ha de epigramátichs.

Provas al canto: 'l número 100, lo 13, lo 69 qu' ostenta un «Gutierras» municipal, apostat al pati de Llotja, expresament per privar als jovens estudiants, de cuatro brincos y cabriolas que per esbarjo acostuman á fer avants d' entrar á classe.

Al nostre temps, els estudiants, xicots de Llotja, que 'n deyan, prou ne feyan d' entremaliaduras, desde trencar 'ls vidres de ca 'l apotecari, fins á foradar las ventallas de l' ataconador ó lligá lo fogó de la castanyera darrera 'l cotxe de 'l metxe, pero ara.. ¡pobres xicots!.. si no fan cap mal.

Deixen divertirs' lo joven, que son esbarjo n' es propi de l' edat ¡ah! y lo guardii 69 qu' aprengui de parlar, malgrat son número fatal.

Lo galliner d' els diputats á Madrid se 'n troba molt esvalotat; tot per manca d' un gall ben mascle que 'l sápigamandar.

Escoltin y ho veurán:

Lo Sr. Lerroux pregunta, després d' un ferm esvalot á la «Cámara» que ningú s' ha entés, bo y parlant castellá, per suposat: ¿qui ho ha dit qu' ens en anessim á la m...?

Los Srs. Crespo de Lara y Velasco, responen tots á l' una. Jo... Jo...

Lo Sr. Romero Robledo, per por de que no arrivi la sang al riu «Manzanares»: aquesta paraula no 's pot pronunciar aquí dins.—demano que 's retiri.

Los Srs. Crespo y Velasco: retirada... retirada..

Y en Lerroux... tan content com sempre, devia pensar: aixó es una cosa que com més se remena...

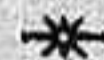

N'es de temer qu' ara s' acabin las rahons d' els *jeiteros* y *trañeros* quo no ha pogút termenar lo govern Espanyol per manca de trassa.

S' ha presentat un projecte de ley á la Cámara Francesa, que 'n comensará á regir p' els primers de Jener vinent, fent pagar lo doble 'ls drets d' aduanas á las conservas estrangeras.

Com qu' aquesta industria, viu aquí de l' exportació á Fransa. que 'n puja, passa de vint millions de pessetas anuals, que 's cobran bitllo bitllo y ab or, els interessats han demanat quart y ajuda al Govern d' Espanya.

Senadors y diputats, fan com qui s' belluga pero 'l Estat dorm, mentrestant s' anirán tancant las fábricas de conservas de peix y fruitas, que fan viurer las terras del Nort y de Llevant, per manca de mercats.

La distingida poetissa donya Dolors Riera y Batlle Viuda del que fou nostre estimat company, en Marián Escriu y Fortuny ha sufert la irreparable pérdida de sa senyora mare, persona d' exquisidas virtuts, que xiitava tota sa ditxa en sa filla Dolors y en sa neta María Escriu. Ab aquet ser estimat s' en va, donchs, part de la vida de la Sra. Riera y de sa hermosa filleta.

Nosaltres, els recomeném molta resignació en moments tan dolorosos, y sentim de veras la pérdida qu' acaban d' experimentar.

¡MISTERI!

Son las dotze de la nit;
fa un ventet que glassa y mata,
no fa lluna, y es mes fosch
qu' una llanterna apagada.

Per la vila no se sent
ni 'l brugit d' una cigala,
tot fosch, tot quiet, que talment
sembla qu' estiguem á Xauxa.

Tot plegat s' ou un gros crit;
després un ronch que n' esglaya
y un soroll com si caygués
una márfega de palla.

¿Que será? ¿que passará?
Del sereno la veu clara
sento que crida; ¿que diu?
¡Las doce y media .. tocadas!

Ja veig que va en direcció
del carrer ahont gemegavan.
Ja s' atura... mira... y fuig
á cantar á un altre banda.

¿Que será? ¿que passará?
La curiositat me mata;
surto de casa, y després
de provehirme y armarme,
ab una ampolla d' esprit,
y un revólver sense cápsulas,
prenent grossas precaucions,
arribo al lloch ahont roncavan.

Veig un bulto á terra estés.
¿Que será? que .. ¡Verge Santa!
La Camila y lo Manel,
desde l seu balcó ploravan.

¿Quina desgracia ha passat?
No 'm contestan, tots dos callan,
Faig un esforç, miro y.. y..
per poch com no caich d' espatllas.

Era 'l gos del Jeperut
que s' havia mort... de gana

JOSEPH VILÁ ORTONOBES

ÍNTIMAS

Naixen en la Primavera
y moren en la Tardor
totas las flors y las llensan
perque perden son valor..

Donchs aquellas que 'm vas dar
en mas ilusions primeras,
com un gran tesor las guardo ..
¡y han passat tres primaveras!

Que ab tas amigas, á algú,
molta broma hi faig, has dit,
y que re 't dich á na tu..
mirante sols fit á fit.

Aquest es mon ideal..
forjarte en mon pensament,

que al mirarte així .. es senyal
de que parla el cor talment
Y es que no comprens encar
que no te comparació
dels altres lo bromejar,
ab lo molt que á tu 't vull jo

Al mirar cada vegada
mos ulls als teus, amor meu,
apartas lo rostre teu
per negalshi ta mirada;
quan la meva embriagada
ha quedat ja per la teva,
burlas mon amant anhel,
¡ingrata! sens mirar treva..
Per negarli veure el cel..
¿qué t' he fet l' ánima meva?

J. MORET de GRACIA

PLANXA

Al benvolgut amich ALBERTET DE VILAFRANCA

—¿Reparas, amich Climent,
com aquella hermosa nena
que dú llarga y rossa trena
me mira continuament?

¿Has vist?... En aquest moment
m' ha clavat altra vegada
franca y ardenta mirada
tot rient... per sota 'l nas.

—No sigui que, amich Tomás,
de tu estigui enamorada (!)..

—Ja podría ser molt bé
enamorarse de mí,
puig com que soch tan *joli*..
¿vritat? tot podría sé'.

¿Pro no has notat ara, eh,
com ha mirat altra volta?
O es que de barra 'n te molta,
ó be resulta vritat

que de mí s' ha enamorat ..

—Per mi es una poca-solta.
—¿Poca-solta? No ho crech, no;
si... ¡ay! aquellas miradas

al meu cor van endressadas..

Nada, qu' es amor aixó.

Al acabar la funció

á fora 'm vull esperar

per si s' em vol declarar..

¡Ab quin gust l' esperaré!..

¡Y ab quin gust mes gran també
el sí li desitjo dar!..

Aixís estavan parlant
dos, al teatro, cert dia,
de la Manela, m' aymia
que se 'ls estava mirant.

Y á més á mes emburlant
segons va dir la Manela,
puig un d' ells duya una *pela* (1)
enganxada á la corbata,
y á l' altre, gran papanata,
¡li penjava la candela!

A. RIBAS LL

(1) De patata. ¡No de plata!

Litografía Barcelonesa.—Sant Ramón, 6

Talónaris

PERA APUNTACIONS DEL

—SORTEIG DE NADAL

Magníficament litografiats á dugas tintas

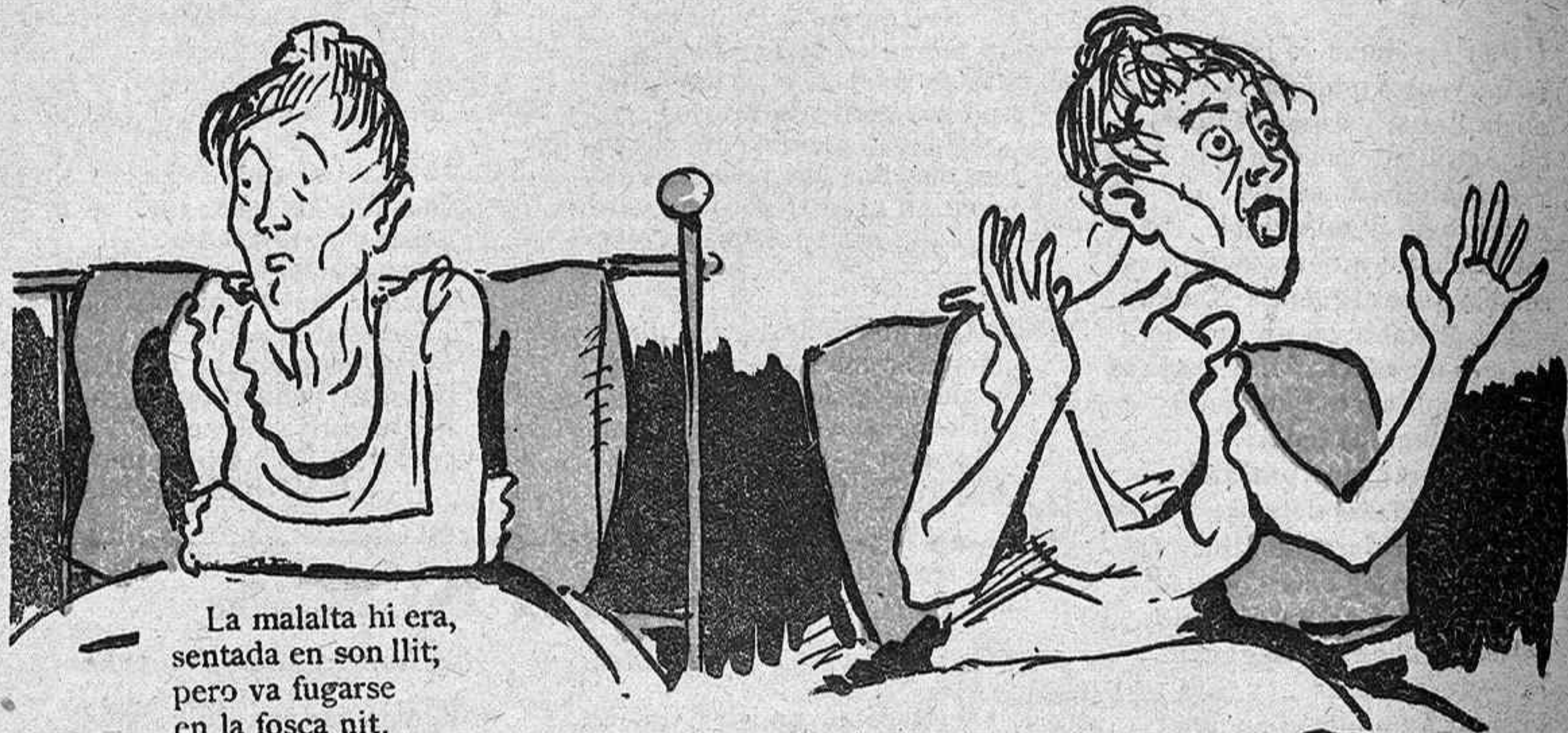
Los de 100 fullas á 80 céntims

„ „ 50 „ á 50 „

Vendas al per Major y Menor

LITOGRAFIA BARCELONESA
6, Carrer de Sant Ramón, 6, BARCELONA

Desaparició d' una malalta

La malalta hi era,
sentada en son llit;
pero va fugarse
en la fosca nit.

Xanxes y serenos
per tot van buscant
mes ella no 's trova.
¡Es espantarrant!

Lo pou registrantne,
diu qu' al fi han trovat
dos trossots de roba
y el cos fret d' un gat.